

Две заблуди на француската револуција многу го чинат и светот и Франција. Она *liberte* и особено она *egalite*. Погрешното толкување од воспоставувањето на овие две темелни вредности во економијата и општеството, како слободата и еднаквоста, направија вистинска конфузија во светската историја последниве неколку века. Затоа, да беше Мао Це Тунг, кој кога го прашале за тоа, какво е влијанието на Француската револуција врз светската историја, одговорил сосема лаконски. Рано е да се каже.

Љубомир КЕКЕНОВСКИ

“

*Rizi kot vari ra
vo obrat en razmer
so znaewet o*

”

I rvi ng FI [ER

Испадна точна оваа кинеска воздржаност и мудрост. Затоа што деновиве/неделиве француската држава, која успеа да одврати на надворешниот/американскиот притисок да стане дел од коалицијата за напад/ослободување на Ирак, беше нападна од внатре. Илузијата на сите квази/империи им се гледа кога на домашното огледало ќе си ја видат својата внатрешна немоќ.

Демократијата веројатно е најмалото зло познато досега, преку која се легализира диктатурата/владеењето на мнозинството. Но, современите општества имаат и друга мака, која се вика интеграција на разни малцински структури. Било етнички, расни, и верски, но и еснафски/интересни асоцијации, синдикати, разни еколошки и анархистички движења...

Франција е парадигма на ваквите состојби во Европа каде што овие проблеми се најизразени. Всушност, присутни се и двете ограничувања. Првото, како доминантните синдикати од една страна, и главно, муслиманските агресивни малцинства од друга страна, се изгледа пресилни за да може државната центрифугална сила да ги прибере и модерира. Со оглед на тоа што француската држава како и другите европски бирократии се израснати на идејата за национална/бирократска држава, тие немаат ни енергија, ни визија за нова административна рамка за малцинските групации чија негативна енергија центрипално се растура низ француското општество.

Им објаснувам на француските студенти и колеги/професори дека изгледа така било шкртнато, сè што ќе се калемиме во Македонија да добие светска релевантност. Така, со филозофијата/Аристотел, така со христијанството/Апостол Павле, така со правото/Јустинијан, со реформацијата/богомилите, ренесансата/Византија. Така беше и со нашата првична опција (пред/без конфликтот 2001 година), за позитивна дискриминација, во-

ведување квоти, а истата реторика ја слушам веќе наголемо овде.

Колку утре тој процес како инфекција ќе се тркала и по други европски градови и држави од "Стара Европа" - како што погрешно ја нарекуваат Американците.

Од аеродром нè пречека штрајк на аеродромските работници. Не го изнесуваат багажот, треба сам да си го земаш. По продолжи со штрајк на железницата за да те однесе до град, а во секој град те пречекува штрајк на градскиот превоз. Целиов овој дневен хаос, се надополнува како десерт со вечерен извештај за запалени автомобили, и школи во предградијата. Ова на крај како десерт.

се застапувале слободата, еднаквоста и братство меѓу народите да станат светски вредности и тие навистина станаа најизвезуваните артикли на Француската револуција. Но, веројатно никој од нив не мислел баш така, дека еден ден 50 милиони Французи ќе треба да го докажуваат и да го делат братството и еднаквоста внатре во земјата со 6 милиони радикални муслимани.

Генерално решение за овој проблем не е во праведноста и еднаквоста, туку во ефикасноста на економските системи кои создаваат повеќе шанси. Значи, токму она *liberte*/слободата, кое можеби пред два века имало друга конотација, но де-

две лубеници не се носат под една мишка. Затоа и Петер Дракер вели, ние во САД имаме здрава економија и болно општество.

Сепак, сосема доволно е да се почитуваме/толерираме за времето за сакање да го посветиме на ближните, со кои живееме. Еднаквоста на шансите што треба да ја понуди секоја државна политика, која се заснова на овие принципи, треба/може да се разбере само како можност да ја искористи секој својата шанса, со што ќе се интегрира, а не да се чека како во зоолошка да помине државниот чувар и да донесе/подари бесплатен ручек.

LIBERTE ИЛИ EGALITE

Близу 10.000 автомобили изгореа од едното/етничко малцинство, а неколку милиони луѓе останаа без превоз и со задоцнување стигнаа на работа од друго еснафско/синдикално малцинство.

Оваа диктатура на синдикатите и малцинствата, како клешти го стегнале фран-

нес не припаѓа во истиот наднаслов на Француската револуција, туку е дури и спротивставено на тоа *egalite* и *фратерните*.

Затоа што слободата при еднаквост на шансите веднаш ја раѓа својата прва рожба која се вика нееднаквост, однос-

Успешни се системите кои ја имитираат/пресликуваат природата и поттикнуваат фер борба меѓу сите луѓе и фирми, секој поинаков обид за симулација на "поправедно" општество завршува како карикатура.

Но, за да стивнат ирационалните страсти нека видат дека и во иста нација, во исто племе или во ист роднински/семеен круг сите живеат различно и поделено. Во различни населби, возат различни автомобили, и се облекуваат различно согласно социјалниот статус кој им го дозволува тој комфор. Ај, нека живеат сите Арапи, и богати и сиромашни во ист квартал - веднаш богатите ќе ги издвојат своите деца од гетото, ај нека живеат и новокомпонирани американски црни богаташи во истите гета од каде произлегле. Уште поконтретно, ај нека пробаат од локал-патриотски или од било какви хумани причини да се вратат нашиве црвени буржуи секој од своето село или паланка, бар на кратко на месец - два, или да пробаат да ги задржат своите деца во тие еколошки краеве, да не ги јаде овде скопскава магла и нечистотија. Не бива. Тогаш да не си правиме бајрам со умот, и да очекуваме дека некоја земја, нација, група или богат поединец ќе се откаже од својот статус што го спечалил тој или претходните поколенија во име на некое братство, солидарност и поддржување на еднаквост.

При тоа да научиме да не си играме со достоинството на народите/луѓето. Затоа што токму Наполеон забележал дека, она што ја направи Француската револуција беше суетата, сè друго беше преттекст.

СЛОБОДА ИМЕНО ГИ ПОТЕНЦИРА РАЗЛИКИТЕ КОИ СЕ УБАВИ И ПРОДУКТИВНИ, А НЕ ГИ БУТКА СО СИЛА ВО БРАТСТВО/ФРАТЕРНИТЕ. КАЈ НАС ЗАРАДИ ИЗРАЗЕНАТА ХЕТЕРОГЕНОСТ, ОВА БЕШЕ ЗАСИЛЕНО СО БРАТСТВО ПЛУС ЕДИНСТВО. НО, КАКО И ДА ГО ЗАВРТИШ СЕ ВИДЕ ДЕКА Е НЕВОЗМОЖНО/НАИВНО ДА СЕ ОЧЕКУВА ДА ГИ САКАМЕ ПОКРАЈ СЕБЕ САМИТЕ И НАЈСВОИТЕ ШТО Е ПРИРОДНО, УШТЕ И "НАШИТЕ", ПА ДУРИ И ДРУГИТЕ КОЈ ИМА ВРЕМЕ И ПОТРЕБА ОД ТОА.

цуското општество.

Вистинскиот проблем произлегува од (не)разбирањето на поимите, слобода и еднаквост. Бидејќи, идеалот за еднаквоста и интеграцијата по правило се одвиваат полесно во побогатите општества. Ако тука фалира, тогаш нелогично е тоа да функционира кај нас или било каде во поскумомни економии. Значи, ако овде не можат при толку богатство, при еден јазик, при огромни привилегии и социјална помош да се интегрираат видливо е како функционира интеграцијата, во сиромашни/примитивни дури и со иста нација и раса во Алжир, Магреб генерално, или во Либериа, Брегот на Слоновата Коска...

Затоа е многу битно да се толкуваат настаните кога и каде настанале, како и автохтоните причини и потреби за тезите кои се промовирани. Сите творци на Француската револуција мислеле и

но таа доаѓа како природна последица на секој натпревар.

Слободата имено ги потенцира разликите кои се убави и продуктивни, а не ги бутка со сила во братство/фратерните. Кај нас заради изразената хетерогеност, ова беше засилено со братство плус единство. Но, како и да го завртиш, се виде дека е невозможно/наивно да се очекува да ги сакаме покрај себе самите и најсвоите што е природно, уште и "нашите", па дури и другите, кој има време и потреба од тоа. Сè тоа е надвор од природата на човекот, и секое очекување или принудување да биде поинаков и похуман е само ширење на нереален оптимизам, но луѓето сакаат да веруваат во невозможни работи, уште повеќе да слушаат такви приказни.

Треба да се знае дека нема никаде постигнување на целосна ефикасност и правда/еднаквост заедно. Едноставно тие